

## CONSOLIDACIÓ

*El Evangelista* 70 d'1/10/1889 (pp. 558-559) diu: "Diós siempre ha tenido los ojos puestos sobre España para bendecirla (...). A la postre de nuestro siglo reciben con joya y de una manera especial la luz del divino fulgor los nobles hijos del trabajo, o como sucede en La Escala, los humildes y sencillos pescadores (...). Los días 8 y 9 (de septiembre de 1889) de los corrientes fueron muy laborables para los honrados pescadores de esta villa, y no existía razón alguna para perder la buena ocasión de sacar algún beneficio de la mar, haciendo como hacía una porción de meses que el tiempo no les había favorecido para dedicarse a la pesca". L'alcalde de l'Escala era aquest 1889 Rafel Callol Serrats (1850-1923).

"Pero, que coincidencia, estos mismos días celebramos en la nuestra Capilla el III aniversario de la instalación de esta obra, y delante la imposibilidad de asistir a la nuestra fiesta sin tener que abandonar sus faenas, optaron por estar a nuestro lado y participar también de nuestro regocijo. El querido hermano Sr. Gabriel Anglada, de Figueras, con una escogida y hermosa locución (...). Después me tocó a mi explicar al auditorio (...). Pero aquello que más contribuyó a alentar nuestra fiesta fue la visita del reverendo Juan Uhr, acompañado de su simpática esposa recién llegados de Suecia".

"Después del culto tuvimos un banquete al que asistieron un buen número de hermanos y amigos del Evangelio, iniciándose desde esta fecha una suscripción para proceder a la edificación de un templo para celebrar nuestras gratas reuniones, cantando, orando (...). Los niños y las niñas de la escuela dominical acudieron muy contentos, porqué también tuvieron su fiesta particular. Últimamente ha hecho público testimonio de su fe en Cristo, sumergiéndose en las aguas bautismals, una apreciable joven de esta villa, a la que imitaron otros. Invito, pues, a todos los hermanos y hermanas (...) para conseguir del Eterno cuantiosas bendicciones para La Escala. Firmado, F. Bardolet".

La comunitat escalenca va ser notícia al primer número d'*El Eco de la Verdad*<sup>60</sup> que va veure la llum. Va sortir el 6/1/1893 amb el preu de 5 cèntims: "Como todos los años nuestros hermanos de La Escala han sorprendido a los pequeños con un regalo de Navidad y estos a su vez han recitado de memoria algunas poesías (...). Nuestra hermana Maria Llagostera, quien tiene a cargo la enseñanza de algunas niñas que quieren servir al Señor, se ha tomado mucho interés y paciencia para prepararlas junto con algunos niños de la Escuela Dominical, resultando que la fiesta ha sido del gusto de tantas cuantas personas asistieron a la misma y nos honraron con su presencia (...)".

Una nodrida representació escalenca participà, celebrada a Figueres, el 2 i 3 de maig de 1893 en la primera "Conferència anyal de les esglésies baptistes"; el secretari d'aquesta associació era el pastor Bardolet. Això ho explica *El Eco de la Verdad* de 19/5/1893. El protestantisme sovint provocava reaccions tremendes com la del bisbe Tomás Sivilla Gener (1817-1906)

publicada el 1894 en el 'Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona': "Alguns heretges anglicans han vingut a escampar llavor de dissidències i discòrdies en nuestra catòlica pàtria. Com a Bisbe i com a espanyol protesto enèrgicament"<sup>61</sup>.

L'Església Baptista practicava la beneficiència en forma de roba i juguets per a la mainada necessitada. *El Eco de la Verdad* de 5/1/1894 publicava una notícia de l'església de l'Escala: "El passat 1893 serà de grata memòria per a tothom ja que els estimats germans de l'Església Baptista de Barcelona ens han obsequiat amb un formós regal de cromos que, amb molt de gust, hem repartit entre els nens i nenes de l'Escola Dominical (...). Nostre humil local de cultes havia estat elegantment decorat amb algunes inscripcions bíbliques i ornaments diferents (...). L'assistència a la festa era prou nombrosa i digne d'encomi l'atenció dels visitants".

"El germà Bardolet ens comunica que va augmentant l'interès per l'Església Dominical. De vegades els assistents ultrapassen les 30 o 40 persones"<sup>62</sup>. Francesc Bardolet fou el primer pastor o ministre del culte baptista. També era el mestre de l'escola evangèlica pública i gratuïta ubicada a sobre del corral de xais de Josep Casas (de cal Gravat), a l'actual número 49 del carrer de la Torre. El 10 de novembre de 1895 s'acomiadava de l'Escala per fer-se càrrec de les de Palafrugell, Palamós i Sant Feliu de Guíxols. Era obrer de l'"Antiga missió de Catalunya"<sup>63</sup> i col·laborà amb Lund i Anglada en l'evangelització de l'Empordà.

Bardolet fou un dels que en els primers anys visitava periòdicament, a cavall d'ase, els creients disseminats arreu de l'Empordà (l'Armentera, l'Estartit, Pals...). A l'Escala havia viscut amb la dona i els fills al número 14 de carrer Sant Antoni els anys 1885-1890 i al 44 del carrer del Port els 1890-1895; al 1890 tenia 28 anys<sup>64</sup>, L'escola, amb la marxa de Bardolet, es convertiria en una escola particular de la mà de Pepet Sureda<sup>65</sup>.

"El diumenge 7 de l'actual tinguèren el plaer de reunir-se a Palau-sator germans de L'Escala, Pals i Regencós i alguns amics més. Désprés d'haver celebrat el Sant Sopar cantaren alguns himnes (...)", publica *El Eco de la Verdad* de 19/10/1894 (p. 156). Anglada, pastor de l'església de Figueres, rellevà Bardolet el 1895 al front de la comunitat escalenca; amb la seva família passava temporades a l'Escala. L'Escala seria aquest any pionera a l'Empordà en instal·lar electricitat en l'enllumenat públic.

La pressió catòlica integrista donava els seus fruits: "Ayer se expidieron en el gobierno civil las órdenes oportunas para que en Torroella de Montgrí se cerrara una capilla protestante que allí funcionaba. Son con esta seis ó siete las que se han mandado cerrar en poco tiempo por haber sido abiertas sin la correspondiente autorización. Con seguridad que la mayoría del país, que es fervientemente católica, aplaudirá la medida con que se ha cortado un abuso debido á incomprensibles complacencias". Això es llegia al *Diario de Gerona* el 16/2/1896.